

MAAK VAN HASSELT EEN KLIMAATTOPPER

VEROVER
DE STAD

hasselt.pvda.be

PVDA

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

7. KLIMAATNEUTRALE STAD

Beeld je eens in: een stad zonder schoorstenen. Een stad die niet bijdraagt aan de opwarming van de aarde. Een stad met propere lucht en voldoende ruimte om te wonen, te leven en te werken. We zijn ervan overtuigd: in 2040 kunnen we in zo'n stad leven. Op voorwaarde dat we daar nú aan beginnen. Een door-dacht mobiliteitsplan waar openbaar vervoer en fietsverkeer centraal staan, een Hasselts Energiebedrijf dat zelf groene energie produceert, niet alleen voor de stadsgebouwen – zoals nu het geval is – maar ook voor alle Hasselaren die daarop willen intekenen, een park in elke wijk, zoals meermaals beloofd werd in het verleden en veel meer groen in de stad. Enkel zo zorgen we voor een klimaatneutrale stad op mensens-maat. Waar wachten we nog op?

WAT WE WILLEN

ÉÉN. METEN IS WETEN

- We plaatsen verschillende luchtmeters in de stad. De luchtkwaliteit is duidelijk af te lezen op deze meters. Zo kunnen alle Hasselaren en de bezoekers in real-time de luchtkwaliteit opvolgen. Dat is een slimme manier om het debat te voeden over anders omgaan met mobiliteit.

TWEE. EEN MOBILITEITSPLAN DAT INZET OP STERKE ALTERNATIEVEN VOOR DE AUTO

- Herinvoering van het gratis openbaar vervoer en van de vroege en late bussen.
- Een uitgebreid fiets -en voetgangersnetwerk, met bijzondere aandacht voor de veiligheid.
- Een autoluwe binnenstad: enkel toegankelijk voor de bewoners.

DRIE. EEN UITBREIDING VAN HET HASSELTS ENERGIEBEDRIJF

- We zorgen voor groene elektriciteit voor elke Hasselaar.
- We lanceren een investeringsprogramma voor het renoveren en isoleren van eigen woningen.

VIER. WE WERKEN AAN EEN AMBITIEUS GROENPLAN VOOR HASSELT

- Het plan 'In elke wijk een park' niet alleen in woorden, maar ook in daden realiseren. De bestaande parken willen we natuurvriendelijker beheren.
- Veel meer beplanting aan scholen, op de Groene Boulevard, op het Dusartplein, in de binnenstad. Ook een beter wegbermbeheer, naar het voorbeeld van de Kauwbosstraat tussen Kiewit en Zonhoven. Planten en dieren hebben nood aan verbindingen, zodat ze zich kunnen verplaatsen tussen leef- en foerageergebieden.
- Bescherming van bestaande natuurpareltjes, zoals de Groene Delle, Tommelen, het Geboortebos en het gebied Prinsbeemden.

VISIE

Hasselt krijgt steeds meer te maken met de uitdagingen die de opwarming van de aarde stelt. Sinds industriële kolen, olie en gas ontdekten als goedkope energiebron zijn ze fossiele brandstoffen in een steeds hoger tempo beginnen verbranden. De impact daarvan is rampzalig: temperaturen stijgen, weerpatronen veranderen en de zeespiegel stijgt. Klimaatverandering treft vandaag steeds meer mensen, ook in onze stad. De stadsriolering kan de heviger wordende regenbuien nu al amper aan. En de temperatuur stijgt door het snel opwarmend beton en asfalt dubbel zo snel in stedelijk gebied als daarbuiten.

Hasselt heeft alles in handen om een voortrekkersrol te spelen in de strijd voor een duurzame toekomst. Nu klimaatactie ondernemen kan van Hasselt een voortrekker maken op economisch, sociaal en ecologisch vlak. De PVDA wil de lat hoog leggen. Wij gaan voor een klimaatneutraal Hasselt tegen 2040.

Het stadsbestuur kiest voor een tweesporenbeleid met weinig effect. Het geeft het goede voorbeeld met de stadsdiensten en rekent verder op stevige inspanningen van de bevolking zelf. Een klimaatneutrale stad kijkt vooruit. Ze onderneemt meer dan een goedbedoelde maatregel hier en daar. Ze werkt met een toekomstplan om de emissies jaar na jaar af te bouwen. Een wind- en zonneplan om meer hernieuwbare energie op te wekken. Een warmte- en isolatieplan om de verwarming van gebouwen te verduurzamen. Een mobiliteitsplan en een ruimteplan om duurzame keuzes te maken, want de beste energie is de energie die we niet gebruiken. Met zulke toekomstplannen wordt de stad een actor in plaats van een toeschouwer.

In Hasselt is er van zo'n uitgewerkt plan echter weinig te merken. Integendeel, terwijl het stadsbestuur zichzelf in de bloemetjes zet met een 0 procent uitstoot van haar eigen gebouwen stegen de CO₂ emissies in Hasselt van 397,82 kton in 2012 naar een ontvullende 416,14 kton vandaag. Een stijging van bijna 5 procent.

Het klimaatbeleid plukt vandaag het laaghangend fruit, de eenvoudige maatregelen, maar zonder toekomstvisie. Als we hier geen verandering in brengen, wordt Hasselt pas klimaatneutraal over 100 jaar.

Een klimaatneutrale stad rekent op haar inwoners om de verandering mee op gang te trekken. Maar ze plaatst daar ook een eigen engagement tegenover: de groene revolutie maken we samen. We kiezen niet voor een beleid van nieuwe groene taksen en heffingen, maar zorgen dat iedereen meekan met de groene golf. We zorgen voor plannen waardoor de inspanningen van burgers zin krijgen en geen druppel op een hete plaat blijven. Laat inspanningen samen renderen, in plaats van elk op zichzelf te staan.

De doelstelling van een klimaatneutraal Hasselt in 2040 verandert alles. Het gaat over een nieuwe manier van omgaan met mobiliteit, energie, werken en wonen. Ja, die klimaatneutrale stad zal er ook anders uitzien dan het Hasselt van vandaag. Onze inspanningen zullen renderen voor een leefbare planeet, onze stad wordt er ook gewoon beter van: gezonder, rustiger, groener en socialer.

ÉÉN. METEN IS WETEN

We worden bijna dagelijks om de oren geslagen met metingen over fijnstof. Dat is nog altijd veel te hoog: N₂O, CO₂, CH₄, HFK's, PFK's, SF₆-waardes. Koolstofdioxide is het belangrijkste broeikasgas. Er zijn echter ook heel wat andere gassen die een impact hebben op de opwarming van de aarde. In het Kyotoverdrag zijn in totaal zes gassen opgenomen: Koolstofdioxide (CO₂), Methaan (CH₄), Distikstofoxides (N₂O) en drie fluorverbindingen (HFK's, PFK's en SF₆) met elk een verschillend broeikaseffect per eenheid. Het grootste deel van deze waarden is afkomstig van rekenmodellen en aannames, te weinig van accurate plaatselijke luchtmetingen. Met PVDA-Hasselt ondernamen we reeds verschillende acties om deze problematiek onder de aandacht te brengen: een fietstocht, een ludieke actie met stofmaskers op standbeelden van bekende Hasselaren, verschillende metingen met een erkende luchtmeter op tal van plaatsen in Hasselt.

In het centrum van Hasselt hangen meer dan 150 camera's. Onlangs werden 35 dynamische verkeersgeleidingsborden aan de invalswegen rond Hasselt geplaatst. Maar de ene luchtmetre die Hasselt had is al bijna twee jaar kapot. Wij willen luchtmeters in de stad. In Stockholm staan meters waarop iedereen kan aflezen in real-time wat de situatie is inzake luchtvervuiling. Dat is de beste manier om het maatschappelijk debat te voeren over anders omgaan met mobiliteit.

TWEE. EEN MOBILITEITSPLAN DAT INZET OP STERKE ALTERNATIEVEN VOOR DE AUTO

Het wagenpark is jaarlijks met 210 kton verantwoordelijk voor ca. 50 procent van de totale CO2-emissies van Hasselt. Elke dag pendelen 40.000 mensen van en naar Hasselt, voor hun werk, om vrienden of familie op te zoeken, om administratieve dingen te regelen, te shoppen, zich te ontspannen. De meesten doen dat met de wagen.

Voor PVDA-Hasselt kunnen deze emissies enkel dalen als we gaan voor:

- Een meer uitgebreid en gratis busnetwerk, liefst met zoveel mogelijk bussen op waterstof
- Een betere fiets- en wandelinfrastructuur
- Een autoluwe binnenstad
- Parkings aan de grote invalswegen ter hoogte van de grote ring

Deze voorstellen zijn uitgewerkt onder het programmapunt 'Mobiele stad'. Met dit programma dringen we een belangrijk deel van de CO2-uitstoot terug.

DRIE. EEN UITBREIDING VAN HET HASSELTS ENERGIEBEDRIJF (HEB)

Met ongeveer 146 kton per jaar staan de huishoudens op de tweede plaats in de CO2-uitstoot van Hasselt. Zij zijn verantwoordelijk voor 35 procent van de uitstoot. Als we willen komen tot een klimaatneutrale stad in 2040 moeten we ook hier doortastende maatregelen nemen. Het Hasselts Energiebedrijf (HEB) werd in 2012 opgericht en had als doel zelf groene stroom te produceren en alle gebouwen van de stad energie-efficiënt te maken. Er werden zonnepanelen geplaatst, sporthallen werden energiezuiniger gemaakt, nieuwe projecten zoals het stedelijk zwembad en het nieuwe stadhuis werden uitgerust met groene technologie en opgetrokken in duurzame materialen. Zelfs de Tuiltermolen op de Demer zal groene stroom voor de Abdijsite van Herkenrode produceren.

Allemaal mooi en wel maar als we ooit willen evolueren naar een klimaatneutrale stad is meer nodig, veel meer. Daarom willen wij het HEB verder uitbouwen tot een performant bedrijf dat groene stroom produceert voor alle Hasselaren.

Een eigen energiebedrijf heeft twee doelen voor ogen: een goede dienstverlening met eigen energieprijzen voor de Hasselaar en de productie van 100 procent hernieuwbare energie, bij voorkeur op Hasselts grondgebied. Zo kunnen we de verstikkende winstlogica uitschakelen die de energiesector vandaag zo verlamt en gaan we volop voor duurzame energie. Tal van Deense en Duitse steden doen het ons al voor (Kopenhagen, Stuttgart, München). Hun stadsenergiebedrijven produceren duurzame stroom aan betaalbare prijzen. Ook bij ons kan dat: Ebem, een energiebedrijf dat volledig in handen is van de gemeente Merksplas, investeert volop in hernieuwbare energie.

Je kan er moeilijk naast kijken: sinds 2015 is de elektriciteitsprijs voor een gemiddeld gezin gestegen met maar liefst 362,58 euro per jaar. Op onze elektriciteitsfacturen worden we om de oren geslagen met tarieven voor energiekosten, transportkosten, distributiekosten. Nog van dat fraais zijn de allerhande heffingen zoals de Vlaamse verhoogde energieheffing, de kosten van de energieregulator VREG, de vennootschapsbelastingen die distributienetbeheerders nu plotseling moeten betalen en natuurlijk het btw-tarief dat op 1 september 2015 werd opgetrokken van 6 procent naar 21 procent. Een lichtpuntje is de afschaffing van

de Turkteltaks na twee jaar aanhoudend verzet van de PVDA. Daardoor betaalt elk Vlaams gezin alvast 100 euro per jaar minder.

Daarnaast zien we dat grote energieleveranciers zoals Luminus, Engie en Essent er nog steeds in slagen om mensen “groene” stroomcontracten aan te smeren, die volgens Greenpeace allesbehalve groen zijn. Om ons te kunnen onttrekken aan de winstlogica van deze multinationals willen we inzetten op het produceren van eigen duurzame stroom. Om dit mogelijk te maken dient het HEB de lokale distributie- en transportnetten over te nemen van Infrax. Het hoogspanningsnet blijft in handen van Elia. Ongezien en niet uitvoerbaar in België? Neen dus, als een gemeente als Merksplas er met haar 8.500 inwoners in slaagt om haar energievoorziening voor 100 procent in eigen handen te nemen en verder uit te bouwen, dan moet dit in Hasselt toch ook kunnen? De eerste prioriteit van het HEB zal zijn het produceren van voldoende groene stroom voor alle 35.000 Hasseltse gezinnen. Dit gaan we realiseren door een zonneplan en via windmolens aan het kanaal tussen Hasselt en Genk.

Het HEB maakt werk van een zonneplan. We hebben in Hasselt momenteel bijna 23.300 open, halfopen en gesloten gezinswoningen. Bij ca. 75 procent van de woningen is er een dakvlak op het zuiden, zuidoosten of zuidwesten gericht waarop een zonnepaneleninstallatie geplaatst kan worden. Ongeveer 14.000 van deze woningen hebben nu reeds een zonnepaneleninstallatie. We gaan met ons zonneplan nog zorgen voor 3.400 bijkomende installaties op gezinswoningen.

Het zonneplan werkt concrete voorstellen uit en zal dakeigenaars aanmoedigen om zonnepanelen op hun dak te plaatsen. Voor wie de middelen niet heeft om zich een batterij zonnepanelen aan te schaffen, en mogelijk eerst – in functie van de resultaten van de energieaudit – een dakrenovatie dient uit te voeren, steekt het HEB een handje toe via een derdebetalersysteem. Het HEB schiet de kosten van de installatie van zonnepanelen voor. De energiefactuur van de eigenaar daalt daardoor, maar toch blijft die hetzelfde bedrag (-10 procent) doorbetalen. Het verschil gaat naar de afbetaling van de investering. Als die volledig vergoed is, daalt de factuur naar het echte, lagere niveau én kan de eigenaar genieten van gratis hernieuwbare energie.

Met zonnepanelen op daken van gezinswoningen alleen gaan we onze ambitie rond goedkope stroom voor alle Hasseltse huisgezinnen nog niet kunnen waarmaken. We willen natuurlijk dat alle 35.000 Hasseltse gezinnen kunnen gebruikmaken van onze eigen energievoorziening, niet enkel de 17.300 Hasselaars met eigen installaties. Hiervoor start het HEB met een ambitieus windmolenplan. Het HEB investeert in zestien windmolens langs het Albertkanaal tussen Hasselt en Genk. De investering in een windmolen is terugbetaald op tien jaar tijd. Met zestien windmolens kunnen we 18.000 gezinnen van echte groene stroom voorzien. Genk telt vandaag bijna vier keer zoveel windmolens als Hasselt. Waarom zouden wij achterblijven?

Het stadsbestuur investeert nu 54 miljoen euro in de bouw van een reuzeparking onder de luxeappartementen in de Quartier Bleu. Met dat geld kunnen we perfect in groene stroom voor alle Hasselaars investeren. Het is een kwestie van keuzes.

VIER. HET ENERGIERENOVATIEPLAN

Met het investeren in groene energie zetten we een belangrijke stap naar een klimaatneutrale stad. Maar ook dat is nog niet voldoende. Er is immers nog heel wat ruimte om te besparen op energie.

In 2013 was de gemiddelde EPC-waarde van een woning in Hasselt 365,38 kWh/m²/jaar. Als je daarbij bedenkt dat er een richtlijn van de Europese Unie is die bepaalt dat vanaf 2021 alle nieuwe gebouwen “bijna energieneutraal” moeten zijn, dan is dit op zijn zachtst gezegd verontrustend. Dit type van nulenergiewoning is eigenlijk weinig meer dan een ‘traditioneel’ passiefhuis, met dit verschil dat de energie die nog nodig is voor verwarming van de woning en sanitair water afkomstig moet zijn uit hernieuwbare bronnen. Net als bij een passiefhuis moet de netto energiebehoefte lager zijn dan 15,00 kWh/m² per jaar.

Voor bestaande woningen loopt er momenteel het "Actieplan van het Energierenovatieprogramma 2020 voor het Vlaamse woningbestand", maar de daarin gestelde eisen zijn totaal ondermaats en zullen niet veel bijdragen tot een klimaatneutrale stad. Voor de PVDA zullen de bestaande woningen minimaal gereviseerd moeten worden tot op het niveau van zeer lage energiewoningen met een netto energiebehoefte lager dan 30,00 kWh/m² per jaar.

Bij de eigenaars scoren vooral de woningen van de laagste inkomens en van 65-plussers slecht op de isolatie-index. Verder ligt het isolatieniveau van private huurwoningen veel lager dan van eigendomswoningen. Het HEB zal daarom, net zoals bij het zonnepanelenplan, ook hier opteren voor derdebetalersystemen om duurzaam wonen mogelijk te maken voor iedereen. Eigenaars kunnen de kosten voor een duurzame renovatie afbetalen via hun energierekening (zie hierboven).

Tot slot brengt het HEB de isolatiestatus van huizenblokken in kaart, via energieaudits. Zo kan het groepsrenovaties inzetten waar de nood het hoogst is. Iedereen die geïnteresseerd is kan daarop intekenen, eventueel via het derdebetalersysteem.

VIJF. EEN AMBITIEUS GROENPLAN VOOR HASSELT

Een gezonde stad kan niet zonder groen. Groen neemt CO₂ uit de lucht. De bacteriën op bijvoorbeeld klimop "eten" fijn stof. We leven gelukkig in een stad waar de deelgemeenten nog relatief groen zijn. Maar zeker binnen de grote ring is de door de PVDA gemeten luchtkwaliteit bedroevend slecht. Reden genoeg om volop in te zetten op vergroening van de stad. We zetten de jarenlange belofte 'In elke wijk een park' om in daden.

We zoeken eigenaars van platte daken op en helpen hen met het realiseren van groendaken en/of tuinen, waar mogelijk met bijhorende wadi's (bufferings- en infiltratiebekkens), zodat het regenwater niet via de riolering dient afgevoerd te worden.

We vergroenen de schoolomgevingen door het aanplanten van bomen en klimop tegen gevels. Aan bushokjes beplanten wij twee zijdes met klimop. We zorgen voor een echte Groene Boulevard, een vergroening van het Dusartplein en van de binnenstad. Tot slot beschermen we met man en macht de bestaande natuurpareltjes in Hasselt, zoals de Groene Delle, Tommelen, het Geboortebos en het gebied Prinsbeemden (zie programmapunt 'Groene, leefbare en gezellige stad').